

У спеціалізовану вчену раду
К 26.503.01
при Науково-дослідному інституті
публічного права
03118, м. Київ, вул. Козацька, 116

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора
Заросила Володимира Олексійовича на дисертацію Куценка Володимира
Дмитровича «Адміністративно-правовий статус Державної судової
адміністрації України», подану на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і
процес; фінансове право; інформаційне право**

Актуальність теми дисертації

Забезпечення права громадян на справедливий суд є основним обов'язком органів державної влади. В умовах політичної, соціальної та економічної нестабільності українці уже зневірилися у забезпеченні цього права зі сторони держави. Проте, наша країна прямує в напрямку євроінтеграції, а в країнах ЄС здійснення судочинства знаходиться на високому рівні. Таким чином, підписавши Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, з іншої сторони, органи державної влади зобов'язані привести якість судочинства на високо-європейський рівень.

Державна судова адміністрація, як орган в системі судочинства, виступає посередником між державою та системою судочинства, та спрямована на здійснення забезпечення останньої. Але, як свідчать дані авторського соціологічного опитування здобувача, більшість громадян не задоволені діяльністю судової влади (91 %). Також, за думкою громадян, які перебували в адміністративних приміщеннях судів, 74 % визначили рівень санітарно-гігієнічних умов у них як такий, що не відповідає європейським стандартам. В опитаних є й зауваження щодо надання адміністративних послуг у системі судової влади та здійснення в них діловодства: 59 %

опитаних не задоволені їх якістю. Тим самим проблема відновлення порушених прав і свобод громадян у системі судової влади багато в чому залежить від ефективної адміністративної діяльності ДСА. Первинні проблеми в цьому процесі перебувають на рівні недосконалого адміністративно-правового статусу ДСА.

Усе вищесказане свідчить про актуальність та своєчасність наукового дослідження Куценка Володимира Дмитровича «Адміністративно-правовий статус Державної судової адміністрації України», яке певним чином позитивно сприяє розвитку європейських засад в системі здійснення судочинства.

*Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій,
сформульованих у дисертації*

При здійсненні наукового дослідження, автор використав ґрунтовну та об'ємну кількість загальнофілософських, загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, серед них можна виділити діалектичний метод, що присутній у дослідницькій побудові положень наукової новизни; логічні методи аналізу й синтезу використовувалися майже в усіх підрозділах дисертації; метод дедукції використовувався для здійснення аналізу правових явищ від загального до одиничного узагальнення; метод індукції дав можливість сформулювати узагальнення нової юридичної якості; формально-догматичний метод дав можливість проаналізувати чинне вітчизняне й зарубіжне законодавство, а також інші методи, які допомогли дисертанту обдуманно підійти до обраної ним проблематики.

Мета дисертаційної роботи полягає в тому, щоб на основі комплексного аналізу теоретико-методологічних засад, нормативних основ і практичної реалізації публічною владою, зокрема центральним офісом і територіальними управліннями ДСА, своїх повноважень у сфері адміністративно-правового статусу розробити та запропонувати пропозиції щодо вдосконалення чинного основоположного та спеціального законодавства, спрямованого на якісне організаційно-правове, матеріально-технічне й інше забезпечення судової

влади. Відповідно до поставленої мети, дисертант поставив перед собою задачі, як при аналізі роботи, він якісно виконав.

Значною перевагою роботи є розгорнута емпірична база дослідження, основу якої становлять узагальнена практика адміністративної діяльності ДСА, апарату судів, статистичні матеріали, що стосуються в цілому відновлення порушених прав у системі судової влади та адміністративно-правового статусу ДСА зокрема. Також у дисертації здобувачем використано результати авторського соціологічного опитування громадян, суддів, посадових осіб ДСА та апарату суду (1434 особи).

Структурно робота складається із вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Отже, аналіз змісту роботи свідчить про її логічну структурну побудову, ґрунтовність дослідження та високий науково-теоретичний та прикладний рівень дисертації.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що дисертація є одним із перших комплексних монографічних досліджень у вітчизняній правовій літературі, присвячених аналізу адміністративно-правового статусу ДСА. У результаті проведеного аналізу сформовано низку висновків, рекомендацій та пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства України в сфері адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації.

Дисертантом вперше запропоновано адміністративні процедури зі здійснення функції діловодства в системі судової влади визначити як «адміністративно-процесуальне діловодство» в системі судової влади, зосередивши її в ДСА й апараті суду та звільнивши від неї суддів які перебувають на адміністративних посадах.

Також автором удосконалено розуміння ДСА як об'єкта адміністративно-правового регулювання, як системи державних установ, що мають вагомому соціальну цінність для організації судочинства, а також їх

адміністративної діяльності представницького, внутрішньо-організаційного, аналітичного, кадрового, навчального, інформаційного та забезпечувального характеру щодо забезпечення належної незалежності судової влади, недоторканності суддів, надання якісних адміністративних послуг, створення належних умов в адміністративних приміщеннях судової влади.

На підставі результатів здійсненого дослідження здобувачем удосконалено класичні функції (функції А. Файоля) публічного управління ДСА щодо передбачення і планування потреб судової влади в кадрових, матеріальних, фінансових та ін. забезпечувальних потребах, організації адміністративного забезпечення судової влади, здійснення адміністративного розпорядження через видання власних нормативно-правових та індивідуальних актів щодо координації адміністративної діяльності забезпечення судової влади та контролю за діловодством у системі судової влади.

Заслуговує уваги наукове розуміння автора інформаційного забезпечення, що здійснює ДСА, як цілеспрямованого впливу інформаційних ресурсів судової влади, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб представників судової влади, а також користувачів адміністративними послугами судочинства, які в сукупності становлять правовий та організаційно-технічний процес, спрямований на забезпечення якісного доступу громадян до судочинства, реалізацію їх права на справедливе й гуманне судочинство;

Також звертають на себе увагу наукові положення дисертанта щодо використання позитивного досвіду країн-учасниць ЄС стосовно організаційно-правового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судової влади щодо застосування Нідерландської судово-виконавчо-сервісної концепції, зокрема через утвердження як основної мети такого забезпечення незалежності судів та недоторканності суддів і делегування від територіальних управлінь ДСА функцій матеріально-технічного забезпечення місцевих суддів апарату місцевого суду.

Викладене дозволяє стверджувати про ґрунтовно визначену наукову новизну дисертації В. Д. Куценка, який на підставі аналізу вітчизняної та зарубіжної нормативно-правової бази, праць вчених-юристів, розкрив та визначив основні аспекти здійснення судового забезпечення задля ефективної діяльності системи правосуддя.

Наукова і практична цінність дисертації

Аналіз змісту роботи свідчить про самостійне, завершене, аргументоване, комплексне дослідження і дозволяє констатувати його високий науково-теоретичний та прикладний рівень. Вдала структурна побудова дисертації доводить науково вивірених та аргументований підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження. Висунуті й обґрунтовані дисертантом положення та рекомендації мають значну наукову цінність, оскільки в дисертації пропонуються нові шляхи вирішення важливого загальнодержавного завдання, яке реалізується у сфері дії права та за допомогою права.

Дисертаційне дослідження виконано здобувачем самостійно, з використанням останніх досягнень науки адміністративного права. Усі сформовані в ньому положення й висновки обґрунтовано на основі особистих досліджень автора.

Основні положення та результати дисертації відображено в 17 наукових публікаціях, з них чотири статті опубліковано в наукових фахових виданнях України, одна – у зарубіжному науковому виданні, дві – у тезах доповідей на науково-практичних конференціях, одному інформаційному посібнику, одній презентації та вісім статей – в інших вітчизняних виданнях, таким чином автор глибоко підійшов до аналізу обраної ним проблематики.

Заслуговує уваги позиція автора, що діяльність Державної судової адміністрації включає в себе три основні чинники адміністративної діяльності: по-перше, внутрішньо-організаційний, пов'язаний з організацією діяльності самої адміністрації; по-друге, зовнішньосудовий, спрямований на забезпечення діяльності судів і суддів та інших органів і посадових осіб

судової влади; по-третє, зовнішню адміністративну сервісну діяльність ДСА з надання громадянам та іншим особам адміністративних послуг у системі судової влади (С. 63).

Обґрунтованим є комплексний підхід здобувача до інституту інформаційного забезпечення у сфері діяльності ДСА, так автором визначена потреба в удосконаленні нормативно-правової бази у сфері запровадження електронного судочинства, зокрема для ведення в судах загальної юрисдикції електронної картки-справи, яка унеможливить будь-яке стороннє втручання в процес створення та зміни цього ключового процесуального документа та надасть можливість відстежити ймовірні порушення розгляду справи (С. 140).

На високому доктринальному рівні з'ясований зарубіжний досвід забезпечення судової влади, при аналізі якого автор стверджує, що в питаннях організаційно-правового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення судової влади Україна взяла за основу нідерландську модель, в якій основне навантаження у цій сфері покладається на спеціальний виконавчо-розпорядчий та адміністративно-сервісний орган судової влади: у Нідерландах – на Раду судової системи, в Україні – на Державну судову адміністрацію (С. 164).

Ґрунтовно автор підійшов до напрямів удосконалення законодавства у сфері адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації України, усю проблему вдосконалення здобувач розглядає через призму ефективного відновлення порушених прав, свобод чи законних інтересів осіб, недопущення суддями порушення розумних строків розгляду справ, недопущення судовою владою невчасного відправлення та виконання судових рішень, а також забезпечення незалежності судів і недоторканності суддів. Автором пропонуються змін і доповнення до Закону України від 02.06.2016 №1402-VIII «Про судоустрій і статус судів», проекту Закону України «Про вищу раду правосуддя», Закону України 02.06.2016 № 1403-VIII «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» (С. 165-185).

У висновках дисертації на основі аналізу законодавства, досягнень адміністративно-правового забезпечення судової влади спеціальними суб'єктами публічної адміністрації автором наведено нове розв'язання наукового завдання щодо розвитку засад та адміністративного інструментарію у сфері адміністративно-правового статусу ДСА й запропоновано низку висновків, пропозицій і рекомендацій.

Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані у: науково-дослідній сфері – для подальшого теоретичного розроблення питань адміністративно-правової діяльності місцевих судів; правотворчості – щодо вдосконалення чинного законодавства у сфері розвитку методів діяльності публічної адміністрації та адміністративних процедур діяльності місцевих судів; правозастосовній діяльності – щодо покращення адміністративно-правового забезпечення місцевих судів; навчальному процесі – під час розроблення та викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право України» та «Судові і правоохоронні органи України», у підготовці відповідних підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій.

Таким чином, дисертаційна робота є не лише має високий науково-теоретичний рівень, а також практичну цінність, про що свідчать відповідні акти впровадження.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Проте, у дисертаційному дослідженні є спірні питання, певні необґрунтовані твердження, та позиції, які потребують додаткового уточнення.

1. На С 8,9 дисертації у науковій новизні здобувач розкриває розуміння ДСА, як об'єкта адміністративно-правового регулювання, як системи державних установ, що мають вагому соціальну цінність для Українського народу. Хотілося би почути відповідь на питання: в чому полягає цінність

існування такої державної інституції як ДСА для організації діяльності судової влади в цілому?

2. Дисертант стверджує, що Державна судова адміністрація України є суб'єктом відповідних адміністративно-правових відносин і фактичним учасником правових зв'язків, а також одним із суб'єктів публічного адміністрування у сфері судової влади (С. 62). Це визначення перенавантажене суб'єктивним складом. В ньому, практично є посилання, як мінімум на чотири суб'єкта права: на двох суб'єктів адміністративно-правових відносин, ДСА та також суб'єктів публічного адміністрування у сфері судової влади.

3. На нашу думку, неповним є твердження автора, що судова адміністрація здійснює тільки дві основні функції – правосуддя й діловодства (С. 102). Не виникає сумніву, що таких функцій більше, наприклад, до них відноситься функція фінансового забезпечення судової влади та деякі інші.

4. На С. 136-138 здобувач розмірковує про обмін електронними документами між судом та учасниками судового процесу. Не заперечуючи важливості цього питання, для ефективного функціонування судової влади, разом з тим відзначимо, що ці питання носять більше технічний ніж правовий характер.

5. Потребує уточнення, яким чином Державна судова адміністрація України є координатором взаємодії голови суду та керівника апарату суду та має враховувати різнопланові аспекти покращення здійснюваної ними діяльності та шукати шляхів подолання практичних і теоретичних колізій (С. 144).

6. У висновках до підрозділу 3.2., (С. 180) дисертант стверджує, що удосконалення законодавства у сфері адміністративно-правового статусу Державної судової адміністрації має розглядатися в комплексі вдосконалення адміністративної діяльності інших суб'єктів судової влади (Вищої ради правосуддя, суддів на адміністративних посадах, апарату суду та деяких

органів виконавчої влади – державної виконавчої служби). Хотілося би почути уточнення щодо даної пропозиції.

Проте, зазначені зауваження свідчать про різносторонність обраної дисертантом проблематики, і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження В. Д Куценка, тобто не знижують високий науковий рівень та практичне значення роботи.

Висновок

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, докладно викладені в опублікованих автором наукових статтях, тезах доповідей на конференціях.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог МОН України.

Підсумовуючи викладене, варто відзначити, що дисертаційне дослідження Куценка Володимира Дмитровича «Адміністративно-правовий статус Державної судової адміністрації України» є самостійним, завершеним, комплексним монографічним дослідженням та має високий науково-теоретичний та прикладний рівень, а його автор - Куценко Володимир Дмитрович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

**Офіційний опонент –
завідувач кафедри управління
безпекою та правоохоронною діяльністю
Міжрегіональної Академії управління персоналом,
доктор юридичних наук, професор**

В. О. Заросило

Приватне акціонерне товариство
«Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна
Академія управління персоналом»
Власноручний підпис *Заросило В.О.*
СТВЕРДЖУЮ
Відділ управління персоналом
«___» _____ 20__ р.
Підпис *Заросило В.О.*

